רשומות

הצעות חוק

הממשלה

ב' בתמוז התשפ"ד | 1776 | 8 ביולי 2024

עמוד

הצעת חוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל)
(תיקון), התשפ"ד–2024 1202

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון), התשפ"ד–2024

הארכת תוקף

1. בחוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2024[1], בסעיף 7, במקום "כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024)" יבוא "כ"ט בחשוון התשפ"ה (30 בנובמבר 2024)".

דברי הסבר

כללי ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) בשעה 6:00 בבוקר החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל. אלפי מחבלים חדרו משטחה של רצועת עזה לשטחה של ישראל מהיבשה, מהאוויר ומהים ותקפו באכזריות אזרחים וחיילים, במקביל לשיגור רקטות לשטחה של מדינת ישראל. במתקפת טרור זו נרצחו למעלה מ־1,200 אזרחים, לרבות אנשי כוחות הביטחון השונים, נפצעו אלפים ולמעלה מ־200 אזרחים וחיילים נחטפו לשטח רצועת עזה.

לנוכח האירועים האמורים, הכריז שר הביטחון באותו יום על מצב מיוחד בעורף מכוח סמכותו לפי סעיף 9ג(ב) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951 (להלן – חוק ההתגוננות האזרחית). בהתאם לסעיף 9ג(א)(5) לחוק ההתגוננות האזרחית, החליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023) לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל. הממשלה האריכה הכרזה זו מזמן לזמן, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, והיא עומדת כעת בתוקף עד יום ה' בתמוז התשפ"ד (11 ביולי 2024) בשטח הקבוע בהודעה על ההכרזה (ראו ילקוט הפרסומים 12502 התשפ"ד, עמ' 9854).

ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023) הודיעה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי כי הכריזה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק־יסוד: הממשלה.

ביום כ"ג באדר ב' התשפ"ד (2 באפריל 2024) נכנס לתוקפו חוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2024 (להלן – החוק). לחוק קדמו תקנות לשעת חירום שהתקינה הממשלה ביום ה' בחשוון התשפ"ד (20 באוקטובר 2023) – תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה), התשפ"ד–2023 (להלן – תקנות שעת החירום) – בהתאם לסעיף 39(א) לחוק־יסוד: הממשלה, אשר קובע כי במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים. ביום כ"ב בחשוון התשפ"ד (6 בנובמבר 2023) תוקנו תקנות שעת החירום וביום י' בשבט התשפ"ד (20 בינואר 2024) פקעו.

החוק מסמיך, בהוראת שעה, את שר התקשורת בסמכויות המפורטות להלן, אשר דומות לסמכויות שהיו נתונות לו בתקנות שעת החירום, שיסייעו לו למנוע פגיעה ממשית בביטחון המדינה כתוצאה משידוריו של ערוץ זר המשדר בישראל:

(א) סעיף 2(א) לחוק קובע כי אם "שוכנע ראש הממשלה כי התכנים המשודרים בערוץ זר בישראל פוגעים באופן ממשי בביטחון המדינה, רשאי שר התקשורת, בהסכמת ראש הממשלה ובאישור ועדת השרים או הממשלה, להורות על אחד או יותר מאלה:

(1) להורות לספק תכנים על הפסקת שידור של ערוץ כאמור;

(2) להורות על סגירת משרדי ערוץ כאמור הנמצאים בשטח ישראל;

(3) להורות על תפיסת מכשיר המשמש לאספקת תוכני הערוץ הזה, ובלבד שלא תבוצע חדירה לציוד קצה רט"ן שנתפס בהתאם להוראה כאמור;

(4) להורות לגורם האחראי על הסרת אתר האינטרנט של ערוץ כאמור, אם השרת שעליו אתר האינטרנט מאוחסן נמצא בישראל או שהוא בשליטת אדם הנמצא בישראל או בשליטת תאגיד הרשום בישראל, או להורות על הגבלת גישה לאתר האינטרנט של ערוץ כאמור.";

(ב) סעיף 2(ב) לחוק קובע כי "הוראה כאמור בסעיף קטן (א) לא תינתן אלא לאחר שתוצג לפני ראש הממשלה ושר התקשורת חוות דעת מקצועית אחת לפחות מגורמי הביטחון, לרבות בדבר התשתית העובדתית לעניין פגיעה ממשית בביטחון המדינה, ולאחר שכל גורמי הביטחון התבקשו לתת חוות דעת כזו, ובלבד שטרם אישורה של ועדת השרים או הממשלה, לפי החלטת ראש הממשלה, יוצגו בפניה כלל חוות הדעת בעל פה או בכתב מטעם גורמי הביטחון שהתבקשו לחוות דעתם כאמור, לרבות לתשתית העובדתית לשם מתן ההוראה בשל פגיעה ממשית בביטחון המדינה; אין באי־הצגת חוות דעת של גורם ביטחון כאמור כדי לעכב אישור ההחלטה, ובלבד שהממשלה או ועדת השרים שוכנעה שהובאה בפניה התשתית העובדתית הנדרשת.";

[1] ס"ח התשפ"ד, עמ' 760.

(ג) נוסף על כך, סעיף 5 לחוק קובע, בין השאר, כי הוראה לפי סעיף 2(א) לחוק תובא לפני נשיא בית משפט מחוזי או סגנו בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־24 שעות משעת כניסתה לתוקף; נשיא בית משפט מחוזי או סגנו ידון בתוך שלושה ימים מיום כניסתה לתוקף של ההוראה, אם לשנות אותה או לקצוב את תקופת תוקפה; ההוראה תעמוד בתוקפה עד קבלת החלטה אחרת של בית המשפט.

יצוין כי החוק חוקק לנוכח הימשכותן של הפעולות הצבאיות המשמעותיות במסגרת מלחמת "חרבות ברזל", ולנוכח עמדת גורם ביטחוני באשר לצורך להותיר את הסמכויות שהיו נתונות לשר התקשורת בתקנות שעת החירום, על כנן, וזאת לתקופה שנקבעה בחוק לנוכח חריגותו של ההסדר, הפוגע באופן משמעותי בחופש הביטוי.

עוד יצוין כי ביום כ"ה באדר התשפ"ד (4 באפריל 2024) הגישה האגודה לזכויות האזרח בישראל עתירה לבית המשפט העליון לבטל את החוק (ראו בג"ץ 2859/24 האגודה לזכויות האזרח נ' ראש הממשלה). ביום כ"ז בניסן התשפ"ד (5 במאי 2024) הוגשה עתירה נוספת על ידי חברת אלג'זירה סאטלייט נטוורק ועותרים נוספים כנגד ראש הממשלה, שר התקשורת, הממשלה והיועצת המשפטית לממשלה (ראו בג"ץ 3749/24 אלג'זירה נ' ראש הממשלה ואח'). הדיון בעתירות אוחד על ידי בית המשפט העליון, וניתן צו על תנאי ולפיו על המדינה להגיב עד יום א' באב התשפ"ד (5 באוגוסט 2024) ולהסביר מדוע לא ייקבע כי החוק בטל.

ביום כ"ז בניסן התשפ"ד (5 במאי 2024) התקבלה החלטת ממשלה מספר 1730 המאשרת לשר התקשורת לתת הוראות בעניין ערוץ אלג'זירה לפי סעיף 2(א) לחוק, לתקופה של 45 ימים, זאת לאחר שראש הממשלה שוכנע כי קיימת פגיעה ממשית בביטחון המדינה, בהתבסס על חוות דעת ביטחוניות שהוצגו לו על ידי גורמי הביטחון כהגדרתם בחוק, ונתן הסכמתו את לכך. ביום כ"ז באייר התשפ"ד (4 ביוני 2024) ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב בבקשה שהגישה המדינה לאישור הוראות שר התקשורת. בית המשפט אישר את ההוראות שניתנו על ידי שר התקשורת, אך קצב את תוקפן לפרק זמן של 35 ימים (ראו בצ"א 14866-05-24 מדינת ישראל נ' אלג'זירה סאטלייט נטוורק).

ביום ג' בסיוון התשפ"ד (9 ביוני 2024) התקבלה החלטת ממשלה מספר 1855 בעניין "מניעת פגיעה בביטחון המדינה מגוף שידורים זר – ערוץ אלג'זירה" המאשרת לשר התקשורת להאריך את ההוראות לפי סעיף 2(א) לחוק שניתנו על ידו ביום כ"ז בניסן התשפ"ד (5 במאי 2024), לתקופה של 45 ימים נוספים. זאת לאחר שראש הממשלה שוכנע כי קיימת פגיעה ממשית בביטחון המדינה, בהתבסס על חוות דעת ביטחוניות שהוצגו לו על ידי גורמי הביטחון כהגדרתם בחוק, ונתן את הסכמתו לכך. בהתאם לכך הוארכו ההוראות באותו יום עד יום י"ז בתמוז התשפ"ד (23 ביולי 2024). ביום ז' בסיוון התשפ"ד (13 ביוני 2024) ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בתל־אביב בבקשה שהגישה המדינה לאישור הוראות שר התקשורת. החלטת בית המשפט אישרה את ההוראות שניתנו על ידי שר התקשורת במלואן (ראו בצ"א 20409-06-24 מדינת ישראל נ' אלג'זירה סאטלייט נטוורק).

ביום י"ד בסיוון התשפ"ד (20 ביוני 2024) הגישו האגודה לזכויות האזרח וערוץ אלג'זירה ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב לבית המשפט העליון (ראו ע"א 5017/24 חברת אלג'זירה סאטלייט נטוורק נ' מדינת ישראל ועע"א 5025/24 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' מדינת ישראל).

כאמור לעיל, החוק נחקק כהוראת שעה, ובהתאם לסעיף 7 לחוק הוא יעמוד בתוקפו עד יום כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024), או עד מועד סיום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד לסיום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המוקדם שבהם.

ביום כ' בסיוון התשפ"ד (26 ביוני 2024) התקבלו עמדות גופי הביטחון שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים, אשר הסבירו כי הנימוקים הביטחוניים שתמכו בהוראת השעה עודם עומדים בעינם, וכי לפיכך עמדתם היא שיש לאפשר את הארכת הוראת השעה לתקופה נוספת של 4 חודשים, או עד מועד סיום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד לסיום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המוקדם שבהם. כמו כן סברו גופי הביטחון כי קיים צורך להותיר את הסמכויות הקיימות בחוק על כנן. ביום כ"ט בסיוון התשפ"ד (5 ביולי 2024) התקבלה עמדת הצנזור הצבאי ולפיה החוק מהווה כלי נוסף ללחימה בטרור נוסף על הצנזורה ושאין מניעה צבאית לקידום הארכת החוק.

בשל הימשכותן של הפעולות הצבאיות המשמעותיות והמצב המיוחד בעורף ובהמשך לעמדת גורמי הביטחון באשר לצורך להותיר את הסמכויות שנתונות לשר התקשורת בחוק על כנן כדי למנוע פגיעה ממשית בביטחון המדינה כתוצאה משידוריו של ערוץ זר המשדר בישראל, ובשל העובדה שהוראת השעה צפויה לפקוע בסוף חודש יולי 2024, מוצע כי יוארך תוקפה של הוראת השעה כמפורט להלן.

סעיף 1 מוצע, מהטעמים המפורטים בחלק הכללי של דברי ההסבר, לתקן את סעיף 7 לחוק ולהאריך את תוקפו של החוק כך שהוא ימשיך לעמוד עד יום כ"ט בחשון התשפ"ה (30 בנובמבר 2024), או עד מועד סיום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד לסיום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המוקדם שבהם.

המחיר 1.62 שקלים חדשים ISSN 0334-7014 סודר במח' רשומות, משרד המשפטים, והודפס במדפיס הממשלתי